

واکاوی ظرفیت‌های کنوانسیون پالمو در پیشبرد مأموریت‌های سازمان بین‌المللی پلیس جنایی (اینترپل)

تاریخ دریافت: ۹۸/۸/۱۶

مهدی شهبازی^۱

تاریخ پذیرش: ۹۹/۱/۱۵

نوع مقاله: پژوهشی

چکیده

زمینه و هدف: در دنیای امروزه سهولت نقل و انتقالات سبب شده که جرم و جنایت نیز به راحتی از مرزها گذر کرده و از جنبه داخلی خارج و به صورت فراملی در آیند. از طرفی با عضویت دولت‌ها در سازمان بین‌المللی پلیس جنایی برای پیشگیری و مقابله با انواع جرائم سازمان یافته و همچنین تحت پیگرد قرار دادن مجرمین و از سوی دیگر پیوستن کشورها به کنوانسیون‌های بین‌المللی می‌تواند موجب نا امن شدن جهان برای مجرمین در سطح بین‌الملل گردد.

روش تحقیق: این تحقیق به شیوه توصیفی-تحلیلی انجام شده و به تطبیق مفاد کنوانسیون پالمو با مأموریت‌های اینترپل در زمینه مبارزه با جرائم سازمان یافته فراملی و نا امن نمودن جهان برای مجرمین می‌پردازد.

یافته‌ها: با توجه به گسترش جرائم بدون مرز در سطح بین‌الملل، و سهولت جابجایی مجرمین، آنچه که می‌تواند تهدیدات ناشی از جرائم سازمان یافته فراملی را بکاهد پیوستن کشورها به کنوانسیون‌های بین‌المللی و عضویت دولت‌ها در سازمان‌های بین‌المللی می‌باشد. چرا که تعهد دو سویه دولت‌ها به کنوانسیون‌ها و سازمان بین‌المللی مربوط راه مقابله با این پدیده را هموارتر و همکاری دو و چندجانبه دولت‌ها را توسعه می‌دهد.

نتیجه‌گیری: هدف اصلی اینترپل نا امن نمودن دنیا برای مجرمین و به تبع آن پیشگیری و مقابله با جرائم می‌باشد. در کنار تدابیر مختلفی که دولت‌ها به در مرزهای خود برای مبارزه و کنترل اینگونه جرائم به کار می‌گیرند، همکاری‌های پلیسی در سطح بین‌الملل می‌تواند نقش مؤثری در این امر داشته باشد. نتایج حاصله از تطبیق مفاد کنوانسیون پالمو و پروتکل‌های سه گانه آن با وظایف و مأموریت‌های اینترپل در مقام عمل بیانگر این حقیقت است که وجود کنوانسیون‌های همچون پالمو تعهد دولت‌ها نسبت به یکدیگر و متعاقب آن به سازمان بین‌المللی که دارای مأموریت‌های مشابه با اهداف کنوانسیون می‌باشند، برای اجرایی شدن کنوانسیون و خارج شدن آن از حالت تئوری لازم و ضروری به نظر می‌رسد.

واژگان کلیدی: کنوانسیون پالمو، اینترپل، استرداد مجرمین، جرائم سازمان یافته.

۱. دانشجوی دکتری حقوق بین‌الملل عمومی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

مقدمه

در جهان امروز یکی از خطرناک‌ترین جنایاتی که امنیت جامعه جهانی را به خصوص در زمینه اقتصادی، اجتماعی و سیاسی با تهدید مواجه می‌سازد، جنایات سازمان یافته فراملی است که همزمان با پیشرفت علوم و فناوری در گستره جهانی، مظاهر آن با اشکال نوین خودنمایی نموده و فعالیت این گروه از مجرمین اثرات مخربی بر جامعه بین‌المللی و به ویژه دولت‌ها می‌گذارد. گروه‌های سازمان یافته تبه‌کار با بهره‌مندی از درآمدهای غیر قانونی خود در سطوح مختلف دولتها نفوذ کرده و اقدام به فعالیت‌های مجرمانه می‌کنند. این گروه‌ها از هر فرصتی استفاده می‌کنند تا به اهداف شوم و خلاف قانون خود دست پیدا کنند. این گروه‌ها غالباً تحت لوای تهدید، فساد، ایجاد وحشت، نفوذ، رشوه و غیره به فعالیت‌های مجرمانه به صورت مخفیانه می‌پردازند. یکی از ویژگی‌های این نوع جنایات جنبه فراملی بودن آن می‌باشد، این گروه‌ها در بدو تشکیل در قلمرو سرزمینی یک کشور ایجاد می‌گردند، لیکن تمایل دارند به ورای مرزها ورود پیدا کرده تا هم از مزایای بیشتری جهت توسعه فعالیت خود بهرمنند گردند و هم امکان کشف جرم را به حداقل برسانند (Dugato & Aziani, 2020: 224-226).

جنایات سازمان یافته فراملی در نیمه دوم قرن بیستم در مقطعی که جامعه بین‌المللی درگیر اختلافات ابرقدرتها و جنگ سرد بود، همزمان با پیشرفت فن‌آوری و نتیجتاً گسترش مبادلات بازرگانی توسعه یافتند. جنایات سازمان یافته به آن دسته از اعمال مجرمانه‌ای اطلاق می‌شود که توسط گروه‌های جنایتکار با اعمال نفوذ در ارکان حکومت با توسل به ارتشاء یا خشونت و قتل، معمولاً با سازماندهی خاص و به قصد تحصیل منافع مالی یا مادی ارتکاب می‌یابند. به موجب اسناد بین‌المللی (مانند کنوانسیون پالمو)، گروه‌های جنایی سازمان یافته حداقل باید دارای سه عضو باشند؛ لیکن عملاً تعداد آنها خیلی بیشتر از این رقم است. هدف غائی این گروه‌ها تحصیل نفع مالی و مادی برای تأمین مالی اقدامات تروریستی است (سلیمی، ۱۳۸۲: ۲۱۲-۱۶۹).

تشکیل سازمان‌های بین‌المللی با ماهیت پلیسی و جنایی نظیر سازمان بین‌المللی پلیس جنایی (از این پس، «اینترپل» خوانده می‌شود) و الحاق دولتها به کنوانسیون‌های متعدد

مبارزه با جرایم بین‌المللی، ریشه در این حقیقت دارد که این جنایات جدی تر شده‌اند. جهانی شدن نظام‌های اقتصادی و توسعه‌های صورت گرفته در فناوری‌های ارتباطی و حمل‌ونقل فرصت‌های زیادی برای توسعه اقتصادی و ارتباطی ایجاد کرده است. این توسعه و پیشرفت‌ها فرصت‌های جدیدی را نیز برای جنایات سازمان یافته و جنایتکاران بین‌المللی و ملی ایجاد کرده‌اند.

اینترپل همکاری جهت تنظیم همکاری‌های بین‌المللی میان نیروهای پلیس کشورها ایجاد گردیده است؛ در واقع این سازمان بین‌المللی نقش هماهنگ کننده و حمایتی را از عملیات پلیسی در عرصه فراملی ایفای می‌کند، در حقیقت این نقش از طریق تبادل اطلاعات، ارائه راهکار و شناسایی مجرمان فراری به نیروهای پلیس کشورها در جهت مبارزه با جرایم فراملی به خصوص سایبری، جنایات سازمان یافته، تروریسم، مالکیت معنوی و غیره می‌باشد. جرایم سازمان یافته فراملی، از مهمترین تهدیداتی است که مبارزه مؤثر با آن، به دلیل دارا بودن خصیصه فرامرزی، به همکاری در سطح بین‌المللی نیاز دارد. آنچه به جرائم سازمان یافته جنبه فراملی می‌دهد، خصیصه فعالیت مرتکبین آن در سطح بین‌المللی است (امیری، ۱۳۹۴: ۱۱۹). به بیان دیگر جرم سازمان یافته فراملی با داشتن تمام ویژگی‌های جرم سازمان یافته داخلی، این ویژگی را نیز دارد که در خارج از مرزهای یک کشور حادث شود و حسب آن اطلاعات، پول، کالا، خدمات، نیروی انسانی و دیگر اموال عینی و دینی به خارج از مرزها منتقل یا به نوعی در خارج از کشور تأثیر می‌گذارند.

با این همه، اینترپل در راستای رسالت و اهداف، دارای مأموریت‌هایی در قبال جرایم سازمان یافته فراملی نظیر «استرداد مجرمین»، «مبارزه با مواد مخدر (کشت، تولید، قاچاق، ترافیک و مسیرهای ترانزیت و غیره)»، «تعقیب بین‌المللی جرایمی هم چون زیست‌محیطی (آلوده‌سازی محیط زیست با پسماندهای اتمی و مواد رادیواکتیو، قاچاق گونه‌های نادر و کمیاب پرندگان و حیوانات وحشی)، پول شویی یا شستشوی پول‌های ناپاک حاصله از فعالیت‌های جنایی مانند قاچاق مواد مخدر و سایر اقلام ممنوعه، قاچاق آثار هنری، عتیقه‌جات و میراث فرهنگی کشورها، تروریسم بین‌المللی، هواپیماربایی و جرائم رایانه‌ای» و غیره، است (بیابانی، مختاری، ۱۳۸۷: ۳۵). افزون بر این، تحول اشکال بزهکاری و رفتارهای

مجرمانه، به ویژه ارتکاب جرایم سازمان یافته فراملی، ضرورت ارتقای همکاری‌های بین‌المللی و تشدید مداخله نظام کیفری بین‌المللی را بیش از پیش مطرح ساخته و مقابله و رویارویی با پدیده جنایی را ایجاب می‌کند. بدین منظور لازم است در کنار رویکرد سرکوبگر و واکنشی به پدیده مجرمانه، از یافته‌ها و دستاوردهای جرم‌شناختی به منظور کاستن از وظیفه عدالت کیفری استفاده کرد (شاطری پور اصفهانی، ۱۳۸۸: ۸۱). بر مبنای اندیشه جهانی شدن مفاهیم و آورده‌های علم جرم‌شناسی، «کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با جنایات سازمان یافته فراملی» موسوم به «پالمو» برای مبارزه با جرائم مرتبط با فساد نظیر پول شویی و تطهیر عوائد حاصل از ارتکاب جرم (ر.ک: رودگر کوهپیر و رضوی فرد، ۱۳۹۸: ۱۳۸-۱۳۴) و همکاری‌های بین‌المللی مرتبط در ۱۵ نوامبر ۲۰۰۰ با قطعنامه مجمع عمومی سازمان ملل متحد به تصویب رسید که سه پروتکل در زمینه‌های «پیشگیری، سرکوب و مجازات قاچاق اشخاص به‌ویژه زنان و کودکان»، «مبارزه با قاچاق مهاجرین از طریق زمین، دریا و هوا» و «مقابله با تولید غیرقانونی و قاچاق مهمات» بدان الحاق شد.

این مقاله سعی بر آن دارد تا ضمن تبیین ظرفیت‌های اینترپل در قبال جرایم سازمان یافته و استرداد مجرمین، مأموریت‌های اینترپل را در چارچوب کنوانسیون پالمو را در حوزه‌هایی نظیر قاچاق زنان، کودکان و مهاجرین، ارتشاء و فساد، پول شویی و قاچاق مهمات و تسلیحات را مورد بررسی و ارزیابی قرار دهد.

۱. شناسایی ضرورت استفاده از ظرفیت‌های اینترپل در قبال جرایم سازمان یافته

فراملی

اینترپل که تشکیل آن، به عنوان نمود عینی اراده جامعه جهانی در قبال جرایم سازمان یافته فراملی محسوب می‌شود، نقش قابل ملاحظه‌ای در این نوع جرایم را ایفا می‌کند. تدابیر این سازمان شامل تدابیر عمومی و اختصاصی در قبال انواع جرایم است. تدابیر و اقدامات عام اینترپل که در قبال جرایم فراملی، اعم از سازمان یافته و غیرسازمان یافته مشترک است، در پرتو همکاری‌های بین‌المللی و استفاده دولتها از ظرفیت‌های اینترپل، توسعه یافته و کمک فراوانی در کنترل و مقابله با جرائم فراملی در معنای عام آن دارد (عظیمی، ۱۳۹۴: ۱۳۷).

بنابراین در راستای تسهیل در اجرای پاسخ‌های حقوقی مادامی که سازمان به عنوان مرجعی واحد برای اجرای پاسخ‌های حقوقی در سطح بین‌الملل تبدیل شود، ضمن این که روند اجرای پاسخ حقوقی و پلیسی از حیث شکلی هماهنگ‌تر می‌شود این هماهنگی باعث تسهیل در اجرای پاسخ و جلوگیری از پیچیدگی یا سیاسی شدن موضوع می‌شود.

استفاده از امکانات مخابراتی اینترنتی ضمن تسریع در انتقال درخواست‌ها باعث سرعت بخشیدن به روند دادرسی و در نتیجه افزایش جنبه‌های ارجاعی و پیشگیرانه مجازات‌ها می‌شود و علاوه بر این باعث تضمین بیشتر حقوق و آزادی‌های شخصی افراد نیز خواهد شد. در ضمن، برای تأمین امنیت در اجرای پاسخ‌های حقوقی، باید اذعان داشت که انتقال درخواست‌ها از طریق سنتی خطرات فراوانی را برای شهود، زیان دیدگان و افراد مرتبط با جرم در بر خواهد داشت؛ زیرا مجرمان فراملی برای نجات خود و سازمان وابسته، از هیچ گونه اقدامی مثل تغییر یا حذف اسناد، مدارک، افراد و غیره فروگذار نیستند (Halliday, 2019: 4). از اینرو، استفاده از تجهیزات الکترونیکی و رمزکننده‌های متعدد و پیشرفته اینترنتی در مسیر انتقال و یا استفاده از متدهای جدید مانند آنچه درباره استفاده از ویدئو کنفرانس گفته شد، ضریب امنیتی انتقال اسناد، مدارک و درخواست‌ها را افزایش خواهد داد.

بنابراین، به‌منظور اجرای پاسخ حقوقی و پلیسی در سطوح وسیع بین‌المللی، اینترنتی با استفاده از امکانات و ظرفیت‌های فراوان و داشتن تعاملات و همکاری‌های گسترده با نهادها و ارگان‌های مختلف بین‌المللی مثل سازمان ملل، اتحادیه اروپا، دادگاه‌های بین‌المللی و منطقه‌ای، نقش مهمی در تأمین زمینه‌های همکاری و افزایش هماهنگی میان کشورهای عضو ایفا می‌کند (Obokata, 2011: 109). در سازمان پلیس جنایی بین‌المللی این تعاملات از طریق دفاتر ملی مرکزی یا همان ادارات اینترنتی و ایجاد شبکه ارتباطی بین دبیرخانه کل و کشورهای عضو و دیگر نهادهای بین‌المللی انجام می‌گیرد.^۱

۲. سنجش مأموریت‌های اینترنتی در قبال جرایم سازمان یافته

در راستای مأموریت‌های اینترنتی در قبال جرایم سازمان یافته فراملی که در قلمرو صلاحیت

1 - ICPO - international criminal police review, 1991-no 433-p.23.

کنوانسیون پالمو جرم‌انگاری شده‌اند، می‌توان به قاچاق زنان، کودکان و مهاجرین، ارتشاء و فساد، پول‌شویی و قاچاق مهمات و تسلیحات اشاره کرد. وفق همین مبنا، رفتارهای مجرمانه در چارچوب ظرفیت‌های کنوانسیون در پیشبرد مأموریت‌های اینترپل مورد مذاقه و بررسی قرار می‌گیرند.^۱

الف- قاچاق زنان و کودکان

قاچاق انسان به‌عنوان یکی از اشکال پیچیده از جرایم بین‌المللی بیشتر در خصوص زنان و کودکان اعمال می‌شود، به یکی از معضلات جامعه جهانی تبدیل شده و ضرورت همکاری نهاد‌های مجری قانون در سطح بین‌المللی را ایجاب می‌نماید. دبیرکل سازمان ملل متحد طی «بیانیه روز جهانی مبارزه با قاچاق انسان» در ۳۰ ژوئیه ۲۰۱۹ اعلام کرد «طبق آمار دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد حدود ۷۲ درصد از قربانیان شناسایی شده زنان و دختران هستند و درصد قربانیان کودک نسبت به سال‌های ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۶ دو برابر شده است. بیشتر قربانیان شناسایی شده برای بهره‌کشی جنسی قاچاق می‌شوند؛ همچنین کار اجباری، بکارگیری کودکان به عنوان سرباز و دیگر اشکال استثمار و سوءاستفاده از دیگر دلایل قاچاق هستند. اقدامات چندجانبه از جمله از طریق کنوانسیون پالمو و پروتکل آن برای جلوگیری، سرکوب و مجازات قاچاق انسان بخصوص زنان و کودکان پیشرفت بسزایی داشته است (Standing, 2010: 1-2). اکثر کشورها قوانین لازم را دارند و برخی کشورها به تازگی اولین مورد محکومیت قاچاق را ثبت کرده‌اند. اما اقدامات بیشتری برای اجرای عدالت در خصوص شبکه‌های قاچاق فرامرزی نیاز است و در رأس آن اطمینان از این که قربانیان شناسایی شده‌اند و به حمایت و خدمات مورد نیاز دسترسی دارند.»^۲

۱ در این راستا، اینترپل اقدام به برپایی همایش‌های منطقه‌ای و بین‌المللی و ارائه کمک فنی و آموزشی، تسهیل تبادل اطلاعات و ارائه خدمات دیگر به منظور تحقیقات و تعقیب علیه عاملین این جرائم می‌نماید. کارگروه اینترپل در رابطه با قاچاق برای استثمار جنسی سالی یک بار تشکیل جلسه می‌دهد تا بتواند بهتر مسائل جدید را شناخته و از این طریق به تدوین برنامه‌های پیشگیری و ارائه آموزش‌های تخصصی بپردازد. 2. <https://www.unodc.org/islamicrepublicofiran/fa/the-secretary-general-message-on-world-day-against-trafficking-in-persons.html>

قاچاق انسان یکی از جرایم سازمان یافته است که بیشترین بزهدیدگان آن را زنان و کودکان تشکیل می‌دهند. این افراد اغلب، اشخاص فریب خورده‌ای هستند که از سرنوشت خود اطلاعی نداشته و در دام قاچاقچیان گرفتار شده‌اند. فریب خوردگی بزهدیدگان قاچاق انسان، به طور عمده، معلول آسیب‌پذیری جنسیتی یا سنی این گروه از اشخاص است. در قاچاق زنان و کودکان، آنچه که بیش از همه، به این بزهدیدگی دامن می‌زند، جنسیت و سن بزهدیدگان، به منزله دو متغیر آسیب‌شناختی، است. از دیدگاه بزهدیده شناسی، آسیب‌پذیری زنان و کودکان، ضرورت حمایت ویژه یا افتراقی از این دو گروه را ایجاب می‌کند. در همین راستا، در سطح بین‌المللی اقداماتی برای حمایت از این آماج‌های اصلی قاچاق انسان انجام شده است که تصویب پروتکل یکم الحاقی به کنوانسیون سازمان ملل برای مبارزه با جرم سازمان یافته فراملی نقطه عطف آن به شمار می‌رود (رایجیان اصلی و ابراهیمی سنو، ۱۳۹۱: ۳۵).

قاچاق و تجارت زنان برای بهره‌برداری جنسی یک پدیده بین‌المللی سازمان یافته است که دارای آثار شدیدی برای سلامت، رفاه و حقوق بشر قربانیان آن می‌باشد. این یک معضل جهانی است و اینترپل فعالانه خواستار افزایش و اصلاح قوانین بین‌المللی مانند کنوانسیون سازمان ملل برای مقابله با جرائم سازمان یافته فرامرزی و پروتکل الحاقی پیشگیری، ممنوعیت و سرکوب قاچاق افراد می‌باشد (تقی زاده انصاری، ۱۳۹۱: ۱۰۹).^۱ در حال حاضر بر مبنای پروتکل الحاقی به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با جرایم سازمان یافته فراملی تعریف مشخصی (بند ۳ ماده ۱ پروتکل) از قاچاق انسان وجود دارد، اما نمونه‌ها و مصادیق آن

۱. در پی اتحاد مبتکرانه اینترپل و سازمان بین‌المللی مهاجرت، در عملیاتی با هدف مبارزه با قاچاق و سوءاستفاده از کودکان در ساحل عاج بیش از ۴۸ کودک نجات پیدا کرد و ۲۲ نفر دستگیر شدند. تقریباً دو بیست نفر از افسران پلیس مجری قانون، ژاندارمری و سازمان‌های جنگلبانی در عملیات آکوما (۱ تا ۶ ژوئن ۲۰۱۵) به منظور تمرکز بر بخش‌های کشاورزی و تجارت در منطقه جنوب غربی شرکت کردند. بچه‌ها که سنی در حدود ۵ تا ۱۶ سال داشتند تحت شرایط سخت‌کاری پیدا شدند که به طور جدی برای سلامتی شان زیان بار بود. محققین گفتند قربانیان در مزارع به مدت یک سال به طور منظم هر روز با ساعت‌های طولانی که بدون هیچ دستمزدی و حق تحصیلی کار می‌کردند. ریشه قربانیان به بورکیتافاسو، گینه و مالی و هم به منطقه «کوت دیور» بر می‌گردد. عملیات آکوما از مجموعه عملیات‌های بود که بر علیه قاچاق و سوء استفاده از کودکان در غرب آفریقا صورت می‌گرفت و پلیس بین‌الملل و سازمان بین‌المللی مهاجرت با اولین اتحاد مبتکرانه با امضای توافق برای افزایش همکاری بر علیه قاچاق انسان و قاچاق مهاجر از سال ۲۰۱۴ از آن حمایت کردند؛ www.interpol.int/media

در هر منطقه و حتی کشور و فرهنگی متفاوت است. اشکال استثمار ناشی از قاچاق انسان به ویژه زنان و کودکان در قالب استثمار جنسی کار اجباری و فعالیت‌های غیرقانونی، استثمار کودکان در بازی‌ها و سرگرمی‌ها، فرزندخواندگی غیرقانونی، قاچاق اعضای بدن انسان و موارد دیگر مشاهده می‌شود.

لازم به ذکر است مطابق ماده دوم «پروتکل پیشگیری، منع و مجازات قاچاق انسان به ویژه زنان و کودکان» هدف از تدوین پروتکل «پیشگیری و مبارزه با قاچاق انسان با توجه ویژه به زنان و کودکان»، «حمایت و کمک به قربانیان این نوع قاچاق با رعایت کامل حقوق بشری آنان» و «ارتقای همکاری میان کشورهای عضو به منظور دستیابی به اهداف مذکور»، بیان شد. در ضمن ماده ۳ پروتکل مزبور مبادرت به ارائه تعریفی از قاچاق انسان نموده است که مقرر می‌دارد «قاچاق انسان به معنای جلب افراد، حمل و نقل، جابجایی، پناه دادن یا تحویل گرفتن افراد، به وسیله تهدید یا استفاده از زور و یا دیگر اشکال اجبار، آدم‌ربایی، کلاهبرداری، فریب، سوءاستفاده از قدرت یا موقعیت آسیب‌پذیری، یا دادن یا گرفتن پول یا منافع برای کسب رضایت فردی که کنترل فرد دیگری را در دست دارد، به منظور استثمار می‌باشد. استثمار شامل حداقل بهره‌وری از تن فروشی دیگران یا دیگر اشکال استفاده جنسی، کار یا خدمات تحمیلی، برده داری یا اشکال مشابه برده داری، بندگی یا برداشتن اعضای بدن است.»

پاراگراف «الف» ماده ۳، ضمن ارائه تعریف، چند نکته مهم در تدوین این تعریف و دیگر مقررات پروتکل قابل ملاحظه است؛ طیف گسترده اشکال قاچاق مدرن به سختی می‌توانست در یک سند جای گیرد. این تعریف، الزامات جنایی شمردن و دیگر عناصر کنوانسیون مربوطه و پروتکل‌های آن، بدین ترتیب فقط حداقل استاندارد را تعیین می‌نمایند که کشورهای عضو می‌توانند براساس نیازهای خود از آن فراتر رفته و آن را تکمیل نمایند (Kneebone and Debeljak, 2012: 53-54). زبانی که در تعریف بکار گرفته شده چنین است که «...در یک حداقل...» که این اصول را بیان دارد و ماده ۳۴، پاراگراف (۳) کنوانسیون پالمو به وضوح مقرر می‌دارد که «جدی‌تر یا سختگیرانه‌تر» باشند، بر الزامات کنوانسیون و پروتکل‌ها اولویت می‌بخشد. از یک سو، طرف‌های مذاکره که به این امر آگاه بودند که قربانیان اغلب در اولین مرحله، به خاطر فریب یا اطلاعات غلط درباره جایی که برده می‌شدند یا آنچه که در انتظارشان بود، با

رضایت به قاچاق تن می‌دادند. واقعیت این است که هر رضایت اولیه‌ای معمولاً به علت فریب مقدماتی یا استفاده از زور و دیگر اشکال اجبار و آزار از طرف قاچاقچیان، بی‌معنی شمرده می‌شود. البته در ماده ۵ پروتکل نیز به جرم‌انگاری قاچاق زنان و کودکان پرداخته است:

«۱. کلیه دولت‌های عضو باید تدابیر تقنینی و سایر تدابیر لازم را اتخاذ نمایند تا اعمال مندرج در ماده ۳ این پروتکل در صورتی که عمداً انجام شده باشند، عمل مجرمانه محسوب شوند.

۲. کلیه دولت‌های عضو باید تدابیر قانون‌گذاری و سایر تدابیر لازم را اتخاذ نمایند تا موارد زیر عمل مجرمانه محسوب شوند:

الف- اقدام به ارتکاب جرایم در بند ۱ این ماده، با رعایت مفاهیم بنیادین نظام حقوقی خود
ب- مشارکت به عنوان همدست در ارتکاب جرایم مندرج در بند نخست این ماده.
ج- سازماندهی یا هدایت سایر افراد برای ارتکاب جرایم مندرج در بند نخست این ماده.»

ب- قاچاق مهاجرین

قاچاق مهاجران در تمام سطوح صورت می‌گیرد ولی اینترنت‌پل اقدامات خود را متمرکز روی شبکه‌های سازمان‌یافته به دلیل ویژگی بین‌المللی آنها نموده است. شیوه‌های رفتار سازمان‌های جنایتکار بیش از پیش تکامل یافته و انواع بی‌شمار دیگری از جرم با این قاچاق مرتبط می‌باشند. جایگاه شاخصی که اینترنت‌پل در جامعه بین‌المللی دارد به آن امکان می‌دهد تا به کمک کشورها برای از بین بردن شبکه‌های جنایی که در این زمینه فعالیت دارند، بپردازد. برای این منظور اینترنت‌پل به پشتیبانی عملیاتی فوری کشورهای عضو از طریق بانک‌های اطلاعاتی، منابع در زمینه اطلاعات جنایی و آموزش و همچنین از طریق قابلیت‌های تکنیکی در اختیار خود می‌پردازد. لازم به ذکر است اینترنت‌پل با سازمان‌هایی نظیر «سازمان بین‌المللی مهاجرت»، «مرکز بین‌المللی برای توسعه سیاست مهاجرت»، «دفتر مقابله با جرم و مواد مخدر ملل متحد»، «آژانس امنیت برون‌مرزی اتحادیه اروپا» و «پلیس اتحادیه اروپا» در خصوص مقابله با قاچاق غیرمشروع مهاجران همکاری‌های قابل ملاحظه‌ای را دارد (تقی زاده انصاری، ۱۳۹۱: ۱۱۱).

راجع به جرم‌انگاری قاچاق مهاجرین در کنوانسیون پالمو باید به «پروتکل مبارزه با قاچاق مهاجرین از طریق زمینی، دریایی و هوایی» استناد کرد که به عنوان مکمل کنوانسیون ملل متحد علیه جرایم سازمان یافته فراملی در حال حاضر از اصلی‌ترین اسناد بین‌المللی در زمینه مبارزه با قاچاق مهاجرین به‌شمار می‌آید. در ماده دوم این پروتکل، هدف از تدوین پیشگیری و مبارزه با قاچاق مهاجران و همچنین ترویج و حمایت از همکاری بین‌المللی کشورهای طرف به این منظور و حفظ حقوق مهاجران قاچاق شده، مقرر شده است. به‌علاوه، در ماده شش پروتکل در مقام جرم‌انگاری قاچاق مهاجرین مقرر می‌دارد:

۱. هر کشور متعهد باید چنین قوانین و سایر مقرراتی را تصویب کند که ممکن است

لازم باشد تا اعمال زیر را که به عمد انجام می‌شود تا به طور مستقیم یا غیر مستقیم از آن نفع مالی یا نفع مادی دیگر حاصل شود، به عنوان جرائم کیفری مشخص کند: الف- قاچاق مهاجران، ب- امکان پذیر ساختن قاچاق مهاجران (تهیه سند سفر یا شناسائی جعلی؛ تهیه، فراهم کردن یا ارائه چنین سندی)، ج- قادر ساختن شخصی که شهروند یک کشور یا مقیم همیشگی آن نیست به باقی ماندن در کشور مربوطه بدون پیروی از قانون و رعایت شرایط لازم برای اقامت قانونی در آن کشور با وسایل ذکر شده در زیر پاراگراف «ب» این پاراگراف یا هر وسیله غیر قانونی دیگر؛

۲. هر کشور طرف همچنین باید چنین مقررات و قوانین دیگری را که ممکن است برای تعیین موارد زیر به عنوان جرائم کیفری ضروری باشد، تصویب کند:

الف- به تبعیت از مفاهیم اساسی نظام حقوقی خود، کوشش برای ارتکاب جرم ثابت شده مطابق پاراگراف یک این ماده:

ب- مشارکت به عنوان همدست در جرمی ثابت شده مطابق پاراگراف یک الف، ب) اول یا ج) این ماده و به تبعیت از مفاهیم اساسی نظام حقوقی خود، مشارکت به عنوان همدست در جرم ثابت شده مطابق پاراگراف یک ب این ماده سازمان دادن یا هدایت اشخاص دیگر برای ارتکاب جرم ثابت شده مطابق پاراگراف یک این ماده.

۳. هر کشور طرف باید چنین قوانین و مقررات دیگری وضع کند که ممکن است برای اثبات به عنوان شرایط تشدید کننده برای جرائم اثبات شده مطابق پاراگراف یک این ماده و

به تبعیت از مفاهیم اساسی نظام حقوقی خود، برای جرائم اثبات شده مطابق پاراگراف «۲-ب» و «ج» این ماده لازم باشد، شرائطی مانند این که:

الف- زندگی با ایمنی مهاجران مربوطه را به خطر اندازد یا احتمال دارد به خطر اندازد؛ یا
ب- موجب رفتار غیر انسانی یا تحقیر آمیز شود، از جمله برای استثمار و بهره کشی از
چنین مهاجرانی.

۴. هیچ عاملی در این پروتکل نباید مانع از آن می‌شود که کشور طرفی اقداماتی علیه شخصی انجام دهد که رفتارش براساس قانون ملی آن جرم به حساب می‌آید.»
در ماده سوم پروتکل در تعریف اصطلاحات مورد استعمال قرار گرفته در ماده ۶ اعلام می‌گردد: «... الف- «قاچاق مهاجران» یعنی فراهم کردن امکان ورود غیر قانونی شخصی به یک کشور طرف که آن شخص شهروند یا مقیم دائم آن کشور نیست به منظور کسب مستقیم یا غیر مستقیم سود مالی یا سود مادی دیگر،
ب- «ورود غیر قانونی» یعنی عبور از مرزها بدون رعایت شرائط مقتضیات ضروری ورود قانونی به کشور مقصد.

ج- «سند تقلبی شناسائی یا مسافرت» یعنی هر سند شناسائی یا مسافرتی که:
یک- به وسیله شخصی غیر از یک شخص یا سازمانی که قانوناً مجاز به ساختن یا صدور سند مسافرت یا شناسائی از جانب یک کشور است به صورت تقلبی ساخته شده یا در آن تغییر داده شده است؛ یا دو) به گونه‌ای نادرست صادر شده یا از طریق قلب واقعیت یا اظهارات دروغین، فساد یا اجبار و اکراه یا هر طریق غیر قانونی دیگری به دست آمده باشد؛ یا سه) شخصی غیر از صاحب قانونی آن از آن استفاده می‌کند؛...»

ج- فساد اداری

فساد هرگونه عمل یا ترک عمل توسط افراد یا سازمان‌های دولتی یا خصوصی می‌باشد که قانون یا اعتماد افراد را به منظور کسب مال یا بهره بردن، زیر پا بگذارد. فساد موضوعی جهانی است. بر تمامی مناطق جهان و تمامی سطوح جامعه تاثیر دارد. اما تاثیرات آن در کشورهای در حال توسعه بیشتر می‌باشد (Albanese, 2018: 84).

مبارزه با فساد یکی از اولویت‌های اینترپل است. از نخستین کنفرانس بین‌المللی در خصوص جنایات وابسته به فساد که در سال ۱۹۹۸ در دبیرخانه سازمان در لیون برپا شد اینترپل با حمایت از ابتکارات مقابله با فساد به ایفاء نقشی فعال در این زمینه می‌پردازد. از اینرو، اینترپل توجه خاصی به نقش فساد در تروریسم و دیگر فعالیت‌های جنایی بین‌المللی دارد (Schlegel, 2008: 38-41). جهانی شدن جرم، ضرورت کار مشترک مسئولان قانونی کشورهای مختلف با یکدیگر را برای ایجاد ابزار گوناگون مبارزه با فساد بوجود می‌آورد. به علاوه، سازمان اینترپل اقدام به ایجاد گروه کارشناسان اینترپل در موضوع فساد در سال ۱۹۹۸، دفتر مقابله با فساد اینترپل و مدرسه عالی اینترپل مبارزه با فساد نموده است. این نهادها به حمایت فعال در فعالیت‌های مقابله با فساد از طریق تدوین سیاست‌ها و قواعد و نیز ایجاد یا حمایت از اقدامات راهبردی، کشف، آموزش و تحقیق و نیز عملیات استرداد اموال می‌پردازند. (تقی زاده انصاری، ۱۳۹۱: ۱۴۴)

به هر روی، اینترپل در قبال فساد دارای نقش قابل ملاحظه‌ای است که می‌توان آن را در مؤلفه‌هایی نظیر استرداد بین‌المللی اموال^۱، حمایت و پشتیبانی اقدامات راهبردی، آموزش در استرداد^۲ و نیز ایجاد بانک اطلاعاتی استرداد اموال مسروقه مورد نظر قرار داد.^۳ البته اینترپل

۱. شبکه نقاط تماس جهانی برای بازگشت اموال -- در کشورهای قربانی به ضابطین قانون در بازگرداندن سرمایه‌های عمومی مسروقه کمک می‌نماید. این طرح از طریق شبکه ارتباطات جهانی و ایمن پلیسی اینترپل (I-۷/۲۴) در دسترس می‌باشد، این خط مشی به کاربران مجاز، مجوز تبادل اطلاعات و هماهنگی بهتر با پی جویان خود را می‌دهد. از ابزارهای ارائه شده می‌توان به ISECOM که یک قابلیت ارسال ایمن ایمیل در بستر شبکه می‌باشد، اشاره نمود.

۲. موفقیت در بازگشت اموال در عرصه بین‌المللی، منوط به پی جویی‌های بی‌عیب و موثق می‌باشد. اینترپل در چارچوب برنامه جهانی ضد فساد، جرایم مالی و بازگشت اموال، تشکیل کارگروه‌های منطقه‌ای آموزشی برای بازجویان و تعقیب کنندگان با تمرکز بر روی مستندات، ارائه نموده است؛ www.interpol.int

۳. در این راستا می‌توان به برخی اقدامات عملیاتی اینترپل در قبال فساد اشاره کرد؛ الف- اینترپل به درخواست مقامات اکراین برای چهار نفر از مقامات سابق نظیر ویکتور یانکوویچ رئیس جمهور پیشین و نخست وزیر میکولا آزاروف، اعلان قرمز یا همان هشدار افراد تحت تعقیب بین‌المللی را صادر نموده است. این اعلان قرمز برای اتهاماتی نظیر اختلاس و سوء استفاده از اموال، در روز جمعه ۱۲ ژانویه ۲۰۱۵ صادر شده است. دو اعلان قرمز دیگر نیز که به همین پرونده مربوط می‌شود نیز برای وزرای سابق «مالی لیوری کولوبوف» و «گئورگی دز کون» را منتشر کرده است. ب- سازمان اینترپل در اقدامی دیگر برابر درخواست ایالات متحده آمریکا در ماه ژانویه سال ۲۰۱۵ برای مقامات سابق فیفا و برخی مدیران مربوطه اقدام به صدور اعلان قرمز نموده است؛ ۱. «جک

- در این راستا ابتکاراتی را اتخاذ کرده است که می‌توان به شرح ذیل بدان‌ها اشاره کرد:
- الف- تصویب اعلامیه‌ای حاوی رفتارنامه برای کلیه کارمندان مسئول مجری قانون
- ب- تهیه «خلاصه‌ای از بهترین شیوه رفتار» برای کمک به ادارات مسئول تحقیق در قضایای فساد
- ج- تعریف «قواعد جهانی مقابله با فساد در ادارات پلیس» به اتفاق آرا در مجمع عمومی اینترپل در کامرون در سپتامبر ۲۰۰۲
- د- مطالعه روی سلامت پلیس به منظور برآورد کارایی کشورهای عضو اینترپل در مبارزه با فساد
- د- ایجاد یک سیستم بین‌المللی «هسته رابط ملی» که به ادارات مجری قانون کشورهای عضو امکان ایجاد همکاری سریع میان خود در موضوعات فساد را می‌دهد. (تقی زاده انصاری، ۱۳۹۱: ۱۴۵)

ارتشاء

- جرم ارتشاء از مصادیق اصلی جرایم سازمان یافته به حساب می‌آید که در متن کنوانسیون به جرم‌انگاری آن اقدام گردیده است. بر اساس بند نخست ماده ۸ کنوانسیون، دو مورد زیرین تحت عنوان ارتشاء مورد جرم‌انگاری قرار خواهند گرفت:
۱. دادن وعده مستقیم یا غیر مستقیم امتیاز نامشروع و یا پرداخت یا پیشنهاد آن به یک کارمند اداری برای خودش یا شخص دیگر تا آن که کارمند بر خلاف وظیفه اداری خویش عمل کرده یا از عمل اداری خود امتناع نماید.
 ۲. تقاضا یا اخذ مستقیم یا غیر مستقیم امتیاز نامشروع توسط کارمند اداری برای خود یا

وارنر» با ملیت ترینیداد و توباگو نایب رئیس سابق فیفا و عضو کمیته اجرایی، رئیس کونکاکاف، رئیس UFC و ناظر ویژه فدراسیون فوتبال ترینیداد و توباگو؛ ۲. «نیکولاس لئوز» با ملیت پاراگوئه ای، عضو کمیته اجرایی سابق فیفا و رئیس کومبول؛ ۳. «الساندرو بورزاگو» با ملیت آرژانتینی که به طور عمده تورنس - کامپتنایس A.S. را در کنترل دارد. بازار تجارت یک ورزش و موسسه‌های وابسته به آن را در آرژانتین در دست داشت؛ ۴. «هوگو جینکیس» و «ماریانو جینکیس» با ملیت آرژانتینی که به طور عمده نقش کامل بازاری گروه S.A. را در دست داشت و بازار تجارت یک ورزش و موسسه‌های به آن را در آرژانتین در کنترل داشت؛ ۵. «جوزه مار گولید» که جوزه لازارو معروف است با ملیت برزیلی که به طور عمده «شرکت والت» را در کنترل داشت و «سامرتون» با مسئولیتی محدود تجارت پخش تلویزیونی را در کنترل گرفته بود؛ www.interpol.int

ضخص دیگر یا هر دو جهت انجام کاری بر خلاف متقاضیان اداری آن. بندهای «الف» و «ب» تنها رشاء و ارتشاء چه در مرحله وعده یا تسلیم یا پیشنهاد و یا تقاضا و اخذ شامل است ولی با توجه به اطلاق «امتیاز نامشروع» که اعم از وجه نقد یا سند مالی یا پست و مقام یا هر چیز دیگری است که عرفاً امتیاز تلقی می‌گردد، و اینکه این امتیاز می‌تواند برای کارمند و یا شخص ثالث، منظور گردد، به نظر می‌رسد که فعل مجرمانه مورد نظر اعم از ارتشاء بوده و مواردی از جمله فساد اداری صرف و فساد سیاسی و از جمله استفاده از موقعیت اداری برای به دست آوردن امتیاز جهت منافع حزبی و سیاسی را شامل گردد. لذا آنچه که در این ماده مورد نظر است، سوء استفاده از موقعیت اداری برای به دست آوردن امتیازات و منافع نامشروع است که شامل اعمال تبعیض اعمال نفوذ، به کارگیری افراد فامیل، دوستان و آشنایان در تصدی امور اداری یا انجام معاملات دستگاه‌های اداری با آنها و حاکم کردن روابط خصوصی بر ضوابط اداری، اخذ پورسانت و امثال آن است. منظور از کارمند اداری، طبق بند چهارم ماده ۸ کنوانسیون، کارمندی است که در اداره عمومی یا دولتی به کار اشتغال دارد، یا شخصی است که خدمات عمومی تعریف شده در حقوق داخلی کشور عضو را ارائه می‌دهد. از طرف دیگر، کارمند اداری در جرم سازمان یافته فراملی تنها شامل کارمند داخلی نبوده، بلکه براساس بند ۲ ماده ۸، شامل کارمند دولتی خارجی یا کارمند غیرنظامی بین‌المللی نیز می‌گردد.

د- پول شویی

به موجب تعریفی که در دبیرخانه اینترپل در سال ۱۹۹۵ از پولشویی ارائه شده، پولشویی به هر عمل یا اقدام به عملی گویند که به منظور مخفی نمودن یا مبدل نمودن درآمدهای غیر قانونی که بعداً منشاء نامشروع بودن آنها آشکار می‌شود صورت می‌گیرد.

اولین کنفرانس بین‌المللی در رابطه با انتقال دهندگان پول‌های نامشروع در اینترپل با حضور بیش از ۱۰۷ شخصیت عالی رتبه از ۴۹ کشور و چهار سازمان بین‌المللی در ۱۳ و ۱۴ ماه می سال ۲۰۰۸ تشکیل گردید. این کنفرانس که به صورت مشترک از طرف اینترپل و سازمان جهانی گمرکات (OMD) برگزار گردید، برای نخستین بار برای کارمندان پلیس و

گمرک امکان مشارکت در مسائل مشترک و ترسیم راه اقدامات و نتایج واقعی را فراهم آورد. به کشورها توصیه گردید تا از کمک‌های تکنولوژیکی به منظور کشف ارزها و ابزار پولی که مورد قاچاق قرار گرفته اند در منطق استراتژیک مانند مرزها که امکان پیدا نمودن انتقال دهندگان منابع نامشروع مورد استفاده از طرف سازمان‌های جنایی وجود دارد، استفاده نمایند. دومین اجلاس گروه کاری پولشویی و تروریسم مالی در دبیرخانه اینترنتی در سوم ماه ژوئن سال ۲۰۰۵ برگزار شد (See: Madzima, 2009: 6). قبل از برگزاری اجلاس یک کارگاه آموزشی در رابطه با توزیع و مشارکت اطلاعات میان NCB ((دفا تر ملی مرکزی)) و واحدهای مالی برگزار گردید که در پایان به ارائه توصیه‌هایی در رابطه با اتخاذ تصمیم در خصوص تشویق این نوع همکاری پرداخت. (تقی زاده انصاری، ۱۳۹۱: ۱۵۷)

اتحادیه اروپا و پلیس آمریکای جنوبی با همکاری پلیس بین‌الملل در طرحی پنج روزه از ۲۰ تا ۲۴ آوریل ۲۰۱۵، به آموزش مهارت بازپس‌گیری سرمایه و رسیدگی به امور پولشویی پرداخته که در ادامه، این روند منجر به ایجاد تعهد فی ما بین اتحادیه اروپا، پلیس آمریکای جنوبی و سازمان اینترنتی برای همکاری در مقابله، برخورد با پدیده پولشویی و بازپس‌گیری سرمایه گردیده است (Alice Young & Woodiwiss, 2020, 11).

بر اساس ماده ۶ کنوانسیون، دولت‌های عضو موظفند مظاهر مختلف تطهیر درآمد جرم را جرم‌انگاری نمایند. موضوع تطهیر نه تنها پول نقد بلکه هر شکلی از مال که درآمد جرم باشد، نیز می‌شود. تطهیر پول شامل هر شکلی از انتقال یا تبدیل و تغییر مال به قصد اخفای اصل واقعی آن می‌شود. همچنین صرف تحصیل مال یا تصرف در آن در صورت علم شخص به منشاء غیر مشروع آن نیز مشمول حکم تطهیر پول خواهد بود. البته این جرم‌انگاری بر طبق اصول اساسی قانون داخلی هر کشور صورت خواهد گرفت. مطابق بند اول ماده ۶، تطهیر پول شامل موارد ذیل خواهد بود:

« ۱. الف - تبدیل یا انتقال مال با علم به این که از درآمدهای جرم است، به قصد اخفاء یا تبدیل منبع غیر مشروع آن یا کمک به شخصی که مرتکب جرم مقدم^۱ شده است تا از نتایج قانونی عمل خویش فرار کند.

۱- Predicate Offence بر جرمی اطلاق می‌گردد که در نتیجه ارتکاب آن، درآمدهایی به سمت می‌آید که ممکن است موضوع اصلی ارتکاب جرم نباشد...

ب- اخفاء یا تبدیل ماهیت، منبع، محل، وضعیت، نقل و انتقال یا مالکیت یا حقوق مربوط به اموال، با علم به این که چنین اموالی درآمد جرم است.»

لازم به ذکر است که مراد از مال براساس بند «د» ماده ۲ کنوانسیون هر نوع دارایی مادی و غیر مادی، منقول یا غیر منقول، عینی یا دینی و همچنین اسناد و مدارکی است که استحقاق مالکیت یا منافع نسبت به این مال را معین می‌سازد. کما اینکه منظور از «درآمدهای جرم» نیز هر نوع مالی است که به طور مستقیم یا غیر مستقیم از طریق ارتکاب جرم به دست آمده باشد.

در بند ب از پاراگراف ۱ از ماده ۶ از کشورهای عضو کنوانسیون می‌خواهد که براساس اصول حقوق داخلی خویش موارد زیرین را جرم‌انگاری نمایند:

«الف- تحصیل، تصرف یا استفاده از مال در حالیکه مرتکب در زمان دریافت مال بداند که چنین مالی درآمد جرم است؛

ب- شرکت، همراهی و توطئه و تبانی برای ارتکاب و معاونت و تسهیل و یا ترغیب به ارتکاب هر جرمی که در این ماده جرم تلقی شده است.»^۱

همچنین با توجه به پاراگراف اول ماده ۶، نه تنها اخفاء و تبدیل مال یا سایر موارد مذکور در آن بند، تطهیر درآمد جرم تلقی می‌گردد، بلکه در صورتی که شخص، خود هیچ فعل مجرمانه‌ای را مرتکب نگردد ولی با علم به اینکه مال مورد نظر از درآمدهای جرم است، براساس معامله‌ای قانونی و هر عملیاتی که منشاء قانونی دارد آن را تملک یا تصرف و یا استفاده نماید، باز هم مستوجب احکام مربوط به تطهیر درآمد مجرمانه خواهد بود. چرا که با این فعل در واقع مرتکب معاونت تطهیر درآمد ناشی از جرم شده است که در بند پ پاراگراف ۱ ماده ۶ کنوانسیون، جرم تلقی می‌گردد. در این موارد نیز از آن جا که ارتکاب جرم نیاز به عنصر معنوی و سوء نیت دارد، بر اساس بند «و» از بند ۲ ماده ۶ کنوانسیون، این سوء نیت را می‌توان از شرایط عینی و واقعی احراز کرد. از طرف دیگر به سبب تهدیداتی که از ناحیه تطهیر پول متوجه اقتصاد کشور می‌شود و از آنجا که تطهیر پول یا جرم مقدم موجب آن، غالباً توسط گروه‌ها و باندهای مجرمانه صورت می‌گیرد، لذا کنوانسیون به طور مطلق تطهیر

۱- ماده ۶ کنوانسیون

درآمدهای ناشی از جرم را بدون تفکیک بدون دخالت گروه مجرمانه و عدم دخالت آن، تحت شمول کنوانسیون قرار داده است (Keesoony, 2016: 141-143).

ه- قاچاق تسلیحات

اینترپل در رابطه با بمب‌های متعارف (سلاح‌های گرم و مواد انفجاری) اقدام به صدور اعلامیه به رنگ نارنجی نموده است. این اعلامیه شامل سلاح‌های گرم بویژه سلاح‌های کوچک می‌شود که تهدیدی عملی و جدی محسوب می‌شوند. نخستین هدف از صدور این اعلامیه کمک به ماموران کشورهای عضو در درگیری نقل و انتقالات سلاح‌های گرم در سطح جهان است (Kellman, 2014: 689-691). هدف دیگر افزایش تعداد کارکنان منابع اطلاعات اینترپل در رابطه با درگیری سلاح گرم از منابع اطلاعاتی دفاتر ملی مرکزی می‌باشد که می‌تواند موجب گسترش توانایی‌های سازمان‌های بین‌المللی در انجام تحقیقات گردد. به علاوه، اینترپل در نظر دارد ویژگی‌هایی را به سامانه I-24/7 «سامانه ارتباط امن جهانی اینترپل» اضافه نماید که باعث تقویت توانایی ماموران در انجام موفق تحقیقات درگیری سلاح گرم شود. (تقی زاده انصاری، ۱۳۹۱: ۱۳۶) بنابراین، ابزارهای اینترپل برای مساعدت کشورهای عضو در اخذ اطلاعات مربوط به تسلیحات، مشتمل بر موارد ذیل است:

الف- درخواست ردیابی تسلیحات؛ با استفاده از این ابزار ارتباطی بین‌المللی می‌توان سوابق

مالکیت سلاح مربوط را از کشور مبداء یا وارد کننده قانونی آن استعلام نمود.

ب- جدول منبع تسلیحات؛ از طریق این ابزار می‌توان به درستی سلاح استفاده شده در

جرم را مشخص نمود که این امر می‌تواند موجب افزایش احتمال ردیابی منبع سلاح

مربوط شود. استفاده از این بانک اطلاعات بسیار ساده بوده و حاوی ۲۵۰,۰۰۰ منبع

سلاح و ۵۷,۰۰۰ تصویر با کیفیت تسلیحات می‌باشد. از این طریق می‌توان کارخانه

سازنده، مدل، کالیبر، شماره سریال، کشور سازنده و وارد کننده آن را شناسایی نمود.

در هنگام ارسال درخواست ردیابی، اطلاعات مزبور ضروری می‌باشد.

ج- شبکه اطلاعات بالستیک؛ هر یک از تسلیحات پس از شلیک اثرات ریز منحصر به فرد

خود را در گلوله شلیک شده و پوکه خود به جا می‌گذارد که به عبارت دیگر همان آثار

انگشتان بالیستیک می‌باشد. شبکه اطلاعات بالستیک یک طرح به اشتراک گذاری و مقایسه بین‌المللی اطلاعات بالستیک می‌باشد.^۱

لازم به ذکر است در راستای شناسایی اقدامات و راهبردهای عملیاتی اینترپل در قبال قاچاق تسلیحات می‌توان به به جایگزینی «سامانه مدیریت ردیابی و سوابق تسلیحات غیرقانونی اینترپل» نسبت به «سامانه درخواست ردیابی تسلیحات سازمان اینترپل» طی سال ۲۰۱۲ اشاره کرد. سامانه مذکور تسهیل‌کننده تبادل اطلاعات و همکاری‌های تحقیقاتی فی مابین ضابطین قضایی در خصوص جابجایی‌های بین‌المللی تسلیحات غیر مجاز و همچنین تسلیحات مجازی استفاده شده در ارتکاب جرم می‌باشد.^۲ در ضمن، طی ژانویه سال ۲۰۱۵ با هماهنگی و همکاری سازمان اینترپل، عملیاتی ۶۰ روزه در مصر به منظور مبارزه با قاچاق و کالاهای تقلبی به مصادره اسلحه‌های عمده، داروها و آثار هنری دزدیده شده منتج شد. بیش از ۲۳۳ اسلحه، تفنگ‌های شکاری، مسلسل و تفنگ‌ها، ۳۰ کیلو هروئین، تقریباً ۵ کیلو تریاک و ۳ کیلو کوکائین و چیزی در حدود ۲۳ عدد عاج فیل به وزن ۴۳ کیلو جزء کالاهای غیر مجازی بودند که در طول این عملیات توقیف شدند.^۳

به‌علاوه، در آوریل ۲۰۱۶، در عملیاتی به رهبری پلیس بین‌الملل به منظور متوقف کردن اسلحه‌های قاچاق شده در بالکان غربی به دستگیری ۱۴ نفر و توقیف مواد منفجره، تسلیحات و مهمات منجر شد. در مدت زمان ۴۸ ساعت عملیات بالکان که روی هم رفته چیزی در حدود ۵۰۰۰ افسر در بوسنی و هرزگوین، کرواسی، یوگوسلاوی سابق از مقدونیه، مونتنگرو، صربستان و اسلونی مستقر بود و تقریباً ۴۰ حلقه اسلحه، ۶ کیلو مواد منفجره، ۱۱ عدد نارنجک و ۱۳۰۰ قطعه مهمات کشف کردند.^۴

پروتکل سوم کنوانسیون پالمو تحت عنوان «پروتکل علیه تولید غیرقانونی و قاچاق تسلیحات

1 - www.interpol.int

۲. مشخصات نظیر «شماره سریال»، «نوع»، «کالیبر» و «کشور سازنده»، برای درج اطلاعات تسلیحات مسروقه در سامانه فوق ضروری است. البته این سامانه قسمتی از راهبرد و چارچوب عملیاتی بین‌المللی در مبارزه با تجارت غیر قانونی تسلیحات کوچک و سبک می‌باشد؛ www.interpol.int

3 - www.interpol.int/media

4 - www.interpol.int/media

گرم، قطعات و اجزای آنها و مهمات» در سال ۲۰۰۱ تدوین و به تصویب مجمع عمومی رسید که به عنوان جامع‌ترین سند بین‌المللی در این زمینه، مورد بررسی قرار می‌گیرد. بنا به صراحت ماده ۱، مندرجات این پروتکل مکمل کنوانسیون ملل متحد علیه جنایت سازمان یافته فراملی بوده، همراه با مندرجات کنوانسیون تفسیر خواهند شد. مندرجات کنوانسیون با اعمال تغییرات لازم در مورد این پروتکل نیز اجرا خواهند شد، مگر اینکه در این پروتکل طور دیگری مقدر شده باشد. بنابراین در تفسیر مفاد پروتکل، ناچار از مراجعه به برخی مندرجات کنوانسیون ملل متحد علیه جنایت سازمان یافته فراملی هستیم. همچنین جرائم تعریف شده در ماده ۵ این پروتکل به منزله جرم مندرج در متن کنوانسیون خواهد بود. در این پروتکل دولت‌های متعاقد، ملزم به جرم‌انگاری قاچاق تسلیحات، معاضدت فنی و آموزشی، تبادل اطلاعات، ثبت و علامت‌گذاری تسلیحات، نظارت بر تجارت تسلیحات و مصادره تسلیحات غیر قانونی شده‌اند (United Nations Office on Drugs and Crime, 2016: 5-6). هدف غایی پروتکل، هماهنگی حقوق داخلی دولت‌ها و تشویق آنها به همکاری است. این پروتکل عمدتاً مبتنی بر اقدامات پیشگیرانه است ماده ۵ این پروتکل تحت عنوان «جرم‌انگاری» مقرر نموده است:

۱. هر دولت متعاهدی، اقدامات تقنینی و اقدامات دیگری برای جرم‌انگاری اعمال عمدی زیر اتخاذ خواهد نمود:

الف- تولید غیر قانونی سلاح‌های گرم، قطعات و اجزای آنها و مهمات،
ب- قاچاق غیر قانونی سلاح‌های گرم، قطعات و اجزای آنها و مهمات،
ج- جعل یا امحای غیر قانونی و از بین بردن یا تغییر مارک‌های سلاح‌های گرم که حسب ماده ۸ این پروتکل وجود آنها لازم است.

۲. همچنین هر دولت متعاهد اقدامات تقنینی و اقدامات دیگری را که برای جرم‌انگاری رفتارهای زیر ضروری باشد، اتخاذ خواهد نمود:

الف- شروع به ارتکاب یا مشارکت در ارتکاب جرائم مقرر در بند ۱ این ماده، طبق مفاهیم اساسی نظام حقوقی خود

ب- سازماندهی، هدایت، کمک، تشویق، تسهیل یا همفکری در ارتکاب یکی از جرائم مقرر در بند ۱ این ماده.

برای روشن شدن مفهوم مندرجات این ماده باید به تعریف خود پروتکل که در ماده ۳ مندرج هستند مراجعه نمود:

همچنین در بند ۱ ماده ۴ پروتکل که ناظر به قلمرو اجرایی این پروتکل است، تصریح گردیده است که جرائم مربوط اگر ماهیت فراملی باشند، مشمول این کنوانسیون خواهند بود. ماده ۳ پروتکل در مقام تعاریف اصطلاحات مققر داشته است:

از نظر این پروتکل:

الف- «سلاح گرم» به معنی هر سلاح لوله دار قابل نقل و انتقال است که یک فشنگ، گلوله یا موشک را با عمل انفجاری پرتاب می‌کند یا طراحی می‌شود که پرتاب کند یا قابل تبدیل به آن است. سلاح‌های گرم عتیقه یا المثنای آنها از شمول این تعریف خارج است. سلاح‌های گرم عتیقه و المثنای آنها به موجب حقوق داخلی تعریف خواهند شد. با این وجود در هیچ شرایطی سلاح‌های گرم عتیقه شامل سلاح‌های تولید شده پس از سال ۱۸۹۹ نخواهند شد.

ب- «قطعات و اجزای» به معنی هر عنصر یا عنصر جانشینی است که به طور خاص برای یک سلاح گرم طرح ریزی می‌شود. این عناصر شامل لوله، قاب، سیلندر، ته تفنگ و هر چیزی که برای کاهش صدای ناشی از شلیک سلاح گرم طراحی شده یا به این منظور تطبیق یافته است، می‌شود.

ج- «مهمات» شامل سری کامل یا اجزای تشکیل دهنده آن شامل جعبه فشنگ، چاشنی، پودر محرک [باروت]، گلوله‌ها یا موشکها که در سلاح‌های گرم به کار می‌روند، مشروط بر اینکه آن اجزای خودشان در دولت متعاقد مربوطه نیاز به اجازه داشته باشند.

د- «تولید غیرقانونی» به معنی تولید یا جمع‌آوری سلاح‌های گرم، قطعات و اجزای آنها یا مهمات خواهد بود: ۱- از قطعات و اجزایی که به طور غیر قانونی قاچاق شده اند؛ ۲- بدون پروانه یا اجازه از مقام صالح دولت متعاهدی که تولید یا جمع‌آوری در آنجا انجام می‌پذیرد؛

۳- بدون اینکه طبق ماده ۸ این پروتکل سلاح گرم موقع تولید علامت‌گذاری شده باشد؛ پروانه یا اجازه تولید اجزای و قطعات مطابق حقوق داخلی اعطاء خواهد شد.

هـ- «قاچاق غیرقانونی» وارد کردن، صادر کردن، تحصیل، فروش، تحویل، جابه جایی یا انتقال سلاح‌های گرم، قطعات و اجزای آنها و مهمات از سرزمین یک دولت متعاقد به سرزمین دولت متعاقد دیگر به شرطی که هر یک از دول متعاقد مربوطه طبق مفاد این پروتکل اجازه آن را نداده باشد یا اگر سلاح‌های گرم طبق ماده ۸ این پروتکل علامت‌گذاری نشده باشد.

و- «ردیابی» به معنی ردیابی نظام مند سلاح‌های گرم و در صورت امکان قطعات و اجزای آنها و مهمات از تولید به خریدار به منظور کمک به مقامات صالح دولت‌های متعاقد در کشف، رسیدگی و متلاشی نمودن تولید غیرقانونی و قاچاق غیرقانونی خواهد بود.^۱ مقررات این کنوانسیون ناظر به سلاح‌های گرم سبک است که در پروتکل با به کار بردن واژه «قابل نقل و انتقال» تدوین کنندگان این قصد خود را مشخص نموده اند. لذا این کنوانسیون شامل تسلیحات سنگین نمی‌گردد. در گزارش کارهای مقدماتی پروتکل نیز تصریح گردیده است که واژه «قابل نقل و انتقال» با این برداشت به کار رفته است که تعریف «سلاح گرم» را محدود به آن دسته از سلاح‌های گرم کند که توسط یک نفر بدون استفاده از کمک مکانیکی با کمک دیگر قابل حمل باشند.^۱ محدودیت این پروتکل به سلاح‌های سبک حکایت از آن دارد که دولت‌ها و تدوین کنندگان بیش از توجه به تحصیل منافع غیر قانونی که از قاچاق تسلیحات عاید جنایتکاران می‌شود به خطرهای استفاده از این تسلیحات توجه داشته اند. چون جنایتکاران - اعم از گروه‌ها و افراد و اعم از مرتکبین جنایت سازمان یافته فراملی و تروریست‌ها - از تسلیحات سبک استفاده می‌کنند و به ندرت ممکن است از تسلیحات سنگین استفاده کنند.

۳. استرداد مجرمین و معاضدت قضایی

گریز از اجرای مجازات، امری طبیعی است و متهم برای رسیدن به آن، به هر راهی دست می‌یازد. یکی از راه‌های ساده برای رسیدن به چنین هدفی، خروج از کشور محل وقوع و اقامت

1. Report of the Hoc Committee on the Elaboration of Convention Against Transnational Organized Crime on the Work of its Twelfth Session, u.n.doc.a/55/383/add2.p.4

در کشور دیگری است. لذا از قدیم الایام سازوکاری حقوقی در روابط بین‌الدولی متداول گردید تا از بی‌کیفر ماندن جرایم جلوگیری نماید. این تأسیس حقوقی، استرداد مجرمین نام دارد. سابقه تاریخی استرداد ریشه در منافع دولت‌ها و تأثیرگذاری آن در مفاهیمی چون اصل تساوی افراد در برابر قانون و اصل عدالت کیفری دارد. زیرا استرداد هم به نفع دولت محل وقوع جرم است و هم به نفع کشور محل حضور متهم محکوم علیه می‌باشد. برای دولت محل وقوع، این نفع را در بر دارد که مجرم را محاکمه و مجازات کرده و بدین وسیله نظم عمومی را که به واسطه‌ی وقوع جرم و بدون مجازات ماندن متهم مختل شده، تأمین نماید. همچنین افراد جامعه در خواهند یافت که پناه بردن به یک کشور خارجی سببی برای فرار گرفتن از کیفر نخواهد بود.

برای کشور متقاضی عهه نیز دارای این نفع است که خاکش پناهگاه و مأمن متهمان و مجرمان فراری نمی‌شود چرا که اجتماع مجرمان فراری مجازات نشده، امنیت و نظم عمومی یک جامعه را تهدید می‌کند. طبیعت بعضی جرایم مانند جرایم سازمان یافته فراملی اقتضا دارد که کشورها در مبارزه با آن با یکدیگر همکاری داشته باشند به علاوه در برخی موارد نیز ورود یک عامل بین‌المللی به قضیه کیفری باعث می‌شود دولت‌ها برای حل و فصل ماجرا به همکاری با یکدیگر کشیده شوند. استرداد نوعی از این همکاری بین‌المللی شمرده می‌شود. ضمن اینکه اصولاً فرایند استرداد برای دو کشور متقاضی و متقاضی عهه سودمند است، دولت تقاضاکننده با استرداد مجرم نشان می‌دهد که فرار مجرم مانعی برای اعمال عدالت نیست لذا از این طریق نظم عمومی برهم خورده اش را مجدداً برقرار می‌سازد. اما دولت متقاضی عهه هم از این گذار سود می‌برد چرا که اجازه نمی‌دهد خاک کشورش مأمن مجرمان شود در واقع از نظر کشور متقاضی عهه، استرداد اقدامی تأمینی و پیشگیرنده برای کشور محسوب می‌شود.

معاضدت قضایی در حوزه کیفری فرایندی است که از آن طریق کشورها برای جمع‌آوری مدارکی به منظور استفاده در پرونده‌های کیفری درخواست کمک می‌کنند. استرداد فرایندی است که از طریق آن یک کشور بازگشت اجباری شخص متهم یا مجرم مسلم یک جرم را درخواست می‌کند تا در کشور درخواست‌کننده مجازات شود.

کنوانسیون مبارزه با جرایم سازمان یافته الگو یا چارچوبی به منظور همکاری بین‌المللی در زمینه استرداد و معاضدت قضایی به شمار می‌رود. ماده ۱۶ به طرفینی که استرداد را منوط به وجود قرارداد استرداد می‌دانند اختیار می‌دهد این کنوانسیون را به عنوان مبنای قضایی استرداد در روابطشان با سایر کشورهای طرف قرارداد در نظر بگیرند. همچنین در مواردی که ملزم می‌کند تمامی جرایم مرتبط با آن در قراردادهای استرداد موجود گنجانده شوند با رویکردی منعطف موجب سهولت تعهدات طرفین در این زمینه و نیز موجب کاهش تعهدات مالی احتمالی برای کشور طرف کنوانسیون می‌شود. (زواریان، ۱۳۹۴: ۱۵)

در بند اول ماده ۱۶ تعیین دایره شمول استرداد بر طبق کنوانسیون مورد توجه قرار گرفته شده است بدین ترتیب که مفاد این ماده در مورد جرایم موضوع این کنوانسیون یا در مواردی که یک گروه مجرم سازمان یافته در ارتکاب عمل مجرمانه مندرج در بند ۱ (الف) یا (ب) ماده ۳، دخالت دارد و شخصی که استرداد وی مورد درخواست است در قلمروی دولت عضو درخواست شونده حضور دارد، اعمال خواهد شد. همچنین در صورتیکه یک دولت عضو استرداد را منوط به وجود یک معاهده می‌نماید، چنانچه از یک دولت دیگر عضو که با آن معاهده استرداد مجرمین ندارد درخواست استرداد نماید، می‌تواند این کنوانسیون را به عنوان مبنای قانونی برای استرداد نسبت به هر یک از جرایم مشمول این ماده، تلقی نماید. (شهبازی، ۱۳۹۵: ۸۴) البته تعدادی از کشورهای عضو با اعمال حق شرط از این امر صرف نظر نموده‌اند.

در بندهای ۱۶ و ۱۷ ماده ۱۶ نیز در راستای گسترش روابط متقابل استرداد مجرمین میان کشورهای عضو تصریح شده است که به منظور فراهم آوردن فرصت کافی برای دولت عضو درخواست کننده جهت طرح نظرات خود و ارائه اطلاعات مربوط به ادعاهای وی، دولت عضو درخواست شونده، چنانچه مناسب بداند، قبل از رد درخواست استرداد با آن دولت مشورت خواهد کرد. همچنین دولت‌های عضو برای انعقاد موافقت‌نامه‌ها یا ترتیبات دو جانبه و چندجانبه به منظور استرداد مجرمین یا تقویت کارآیی آن، تلاش خواهند کرد.

نتیجه‌گیری

در جهان امروز یکی از خطرناک‌ترین جنایاتی که امنیت جامعه جهانی را به خصوص در

زمینه اقتصادی، اجتماعی و سیاسی با تهدید مواجه می‌سازد، جنایات سازمان یافته فراملی است که همزمان با پیشرفت علوم و تکنولوژی در گستره جهانی، مظاهر آن با اشکال نوین خودنمایی نموده و فعالیت اینگروه از مجرمین اثرات مخربی بر جامعه بین‌المللی و به ویژه دولت‌ها می‌گذارد. گروه‌های سازمان یافته تبهکار با بهره‌مندی از درآمدهای غیر قانونی خود در سطوح مختلف دولت‌ها نفوذ کرده و اقدام به فعالیت‌های مجرمانه می‌کنند. این گروه‌ها از هر فرصتی استفاده می‌کنند تا به اهداف شوم و خلاف قانون خود دست پیدا کنند. این گروه‌ها غالباً تحت لوای تهدید، فساد، ایجاد وحشت، نفوذ، رشوه و غیره به فعالیت‌های بزهکارانه به صورت مخفیانه می‌پردازند. یکی از ویژگی‌های این نوع جنایات جنبه فراملی بودن آن می‌باشد، این گروه‌ها کما اینکه در بدو تشکیل در قلمرو سرزمینی یک کشور ایجاد می‌گردند، لیکن تمایل دارند به ورای مرزها ورود پیدا کرده تا هم از مزایای بیشتری جهت توسعه فعالیت خود بهرمنند گردند و هم امکان کشف جرم را به حداقل برسانند. این نوع از جرایم با توجه به گسترش ارتباطات و سهولت انتقال اطلاعات، کالا و انسان از طرق مختلف، توسعه پیدا کرده و در نتیجه تهدیدات ناشی از آن در راستای جهانی شدن، جهانی شده است. لذا با توجه به موارد فوق مبارزه با این جرایم همکارهای جهانی و بین‌المللی را طلب می‌نماید.

کنوانسیون مبارزه با جرائم سازمان یافته ابزار جدیدی به منظور رویارویی با مشکلات جهانی ذکر شده تلقی می‌گردد. با افزایش همکاری‌های بین‌المللی در پرتو کنوانسیون پالمو، دسترسی و مهار قابلیت‌های گروه‌های مجرمانه سازمان یافته میسر می‌شود. به نظر می‌رسد تمامی اقداماتی که جهت مبارزه با جرم سازمان یافته در سطح بین‌المللی لازم و ضروری بوده، این کنوانسیون پیش‌بینی شده است. همکارهای بین‌المللی قضایی، حقوقی، پلیسی، اداری و آموزشی در کنار تدابیر پیشگیرانه از یک طرف و تدابیر حمایتی برای حمایت از حقوق قربانیان جرم و شهود آن و تدابیری برای بازسازی اجتماعی مجرمان از طرف دیگر در کنار سایر سیاست‌های پیش‌بینی شده؛ در صورت حمایت از طرف دولت‌های عضو و اجرای آنها، می‌تواند به صورت قابل توجهی موجب کاهش و کنترل ارتکاب این گونه از جرایم گردد. مقابله با جرم سازمان یافته بدلیل پیچیده و شبکه‌ای بودن فعالیت‌های باندهای مجرمانه امر ساده‌ای نیست. در کنار تدابیر مختلفی که باید برای مبارزه و کنترل این جرم به کار گرفته

شوند، اقدامات پلیسی مختلف می‌توانند نقش مؤثری در این امر داشته باشد و هر قدر پلیس و نیروهای اجرای قانون قوی تر و با تدبیر تر عمل کنند، نسبت موفقیت نیز بالاتر خواهد بود. در این جهت کنوانسیون پیشنهادهاى مختلفی را در ارتباط با به کار بردن تدابیر ویژه در قوانین داخلی و همکاری‌های بین‌المللی پیشنهاد می‌کند که از جهات مختلف قابل توجه می‌نماید. هدف کنوانسیون مبارزه با جرائم فراملی نیز همین است. این کنوانسیون به شکلی هماهنگ توسط سه پروتکل الحاقی دیگر که مورد و اشکال مختلف جرائم سازمان‌یافته فراملی از جمله قاچاق انسان، قاچاق مهاجران، تجارت غیر قانونی سلاح‌های گرم و... را تحت پوشش قرار می‌دهند، تکمیل شده است. از آنجایی که بسیاری از اهدافی که کنوانسیون پالرمو مد نظر قرار داده کاملاً منطبق با اهداف تعیین شده سازمان اینترپل می‌باشد و در همین راستا موارد زیر جهت بهبود و گسترش موضوعات مورد توجه جامعه بین‌المللی در مبارزه جدی با جرایم مورد نظر کنوانسیون موارد ذیل پیشنهاد می‌گردد:

۱. تلاش در جهت جرم‌انگاری جنایات سازمان یافته فراملی مندرج در کنوانسیون پالرمو در قوانین داخلی کشورها با استفاده از تجارب عملی پلیس
۲. همکاری بیش از پیش پلیس کشورهای عضو و به خصوص پلیس منطقه‌ای در مقابله با این نوع جنایات با محوریت فعالیت دفاتر ملی مرکزی سازمان اینترپل
۳. تشویق کشورها به پذیرش و اجرای مقررات و استانداردهای جهانی
۴. انتشار سالیانه گزارشات در خصوص اقدامات و مبارزات پلیس کشورهای عضو و تلاش برای به اشتراک گذاری این اقدامات
۵. ایجاد بانک اطلاعاتی مبتنی بر فناوری نوین در جهت تعقیب و شناسایی مجرمین حرفه‌ای
۶. ارائه مشاوره حقوقی بین‌المللی به مقامات پلیسی کشورها در مبارزه با جنایات سازمان یافته فراملی با همکاری نهادهای مستقل چون کانون‌های وکلا، اساتید دانشگاه و سایر خبرگان این حوزه
۷. تلاش برای آموزش در سطوح گوناگون هم در پیشگیری و هم در مبارزه در سطوح گوناگون جامعه و پلیس و نهادهای قضایی این مهم جز با تعامل نزدیک و سازنده سازمان‌های مردم نهاد شکل نمی‌گیرد.

منابع

- امیری، سروش، همکاری‌های بین‌المللی اینترپل در قاچاق مواد مخدر و جنایات سازمان‌یافته فرامرزی، سلامت اجتماعی و اعتیاد، ۱۳۹۴، شماره ۸.
- براون، استیون دیوید، مبارزه با جرائم بین‌المللی، ترجمه حمیدرضا قوام ملکی و محمدعلی عامری، تهران، انتشارات پژوهشگاه علوم انتظامی ناجا، چاپ اول، ۱۳۹۷
- بیابانی غلامحسین، مختاری محسن، اینترپل، انتشارات پلیس بین‌الملل ناجا، چاپ اول، ۱۳۸۷
- تقی زاده انصاری، مصطفی، سازمان جهانی پلیس جنایی اینترپل، انتشارات جنگل، چاپ دوم، ۱۳۹۱
- دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد، کتاب راهنما در زمینه کنوانسیون سازمان ملل متحد در زمینه جرم سازمان‌یافته فراملی و پروتکل‌ها و پرسشنامه‌ها، نشر روزنامه رسمی ج.ا.ایران، تهران، چاپ اول، ۱۳۸۸
- سلیمی، صادق، جنایات سازمان‌یافته فراملی، مجله حقوقی نشریه دفتر خدمات حقوقی بین‌الملل ج.ا.ایران، شماره بیست و نهم، پاییز ۱۳۸۲، صفحه ۱۶۹-۲۱۲
- شاطری پوراصفهانی، شهید، پیشگیری اجتماعی از وقوع جرم در کنوانسیون پالمو ۲۰۰۰ و کنوانسیون مریدا ۲۰۰۳، پیشگیری از جرم، ۱۳۸۸، شماره ۱۰.
- شهبازی، مهدی (۱۳۹۵). بررسی کنوانسیون پالمو و نقش آن در مأموریت‌های سازمان اینترپل. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق بین‌الملل عمومی، دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز.
- عظیمی، فاطمه، تدابیر عمومی اینترپل در قبال جرایم فراملی، مطالعات بین‌المللی پلیس، ۱۳۹۴، شماره ۲۲.
- رودگر کوهپر، عطاءاله و بهزاد رضوی فرد، تسهیم اموال؛ راهبرد نوین همکاری کشورها در زمینه استرداد اموال و عواید ناشی از جرم، مجله حقوقی دادگستری، ۱۳۹۸، شماره ۱۰۶.
- رایجیان اصلی، مهرداد و مجتبی ابراهیمی سنو، تحلیل بزه‌دیده‌شناسی قاچاق زنان و کودکان؛ با نگاهی به ملاک‌های بین‌المللی و مقررات ایران، دانش و پژوهش حقوقی، ۱۳۹۱،

شماره ۱.

- زواریان، معصومه (۱۳۹۴). راهنمای معاضدت قضایی و استرداد. تهران: دفتر مقابله با مواد مخدر و جرائم سازمان ملل. چاپ اول.
- Albanese, Jay S., Countering Transnational Crime and Corruption: The Urge to Action Versus the Patience to Evaluate, *Justice Evaluation Journal*, 2018, Vol, 1, Issue 1.
- Alice Young, Mary & Michael Woodiwiss, A world fit for money laundering: the Atlantic alliance's undermining of organized crime control, *Trends in Organized Crime*, 2020, Vol. 23, Issue 4.
- **Dugato, Marco & Alberto Aziani, Measuring (Transnational) Organized Crime as an Indicator of Global Justice, *Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences*, 2020, Vol. 13.**
- **Halliday, Eric , Transnational Organized Crime and National Security, *Federal Law Enforcement: Hard National Security Choices*, April 29, 2019, <https://www.lawfareblog.com/transnational-organized-crime-and-national-security-0>.**
- Kneebone, Susan and Debeljak, Julie, *Transnational Crime and Human Rights: Responses to Human Trafficking in the Greater Mekong Subregion*, Abingdon: Routledge, 2012.
- Schlegel, Kip, *The Evolving Nature of Corruption in Organized Crime*, Paper Presented at the Annual Meeting of the American Society of Criminology, Royal York, Toronto, 2008.
- Obokata, Tom, Key EU Principles to Combat Transnational Organized Crime, *Common Market Law Review*, 2011, Vol. 48, No. 801
- Keesoony, Selina, International anti-money laundering laws: the problems with enforcement, *Journal of Money Laundering Control*, 2016, Vol. 19, Issue 2.
- Kellman, Barry, Controlling the Arms Trade: One Important Stride for Humankind, *Fordham International Law Journal*, 2014, Vol. 37, No. 3.
- Madzima, Jackson, Money laundering and terrorism financing risks in Bo-

tswana, ISS Paper 184, March 2009, <https://www.files.ethz.ch/isn/99480/PAPER184.pdf>.

- Standin, André, Transnational Organized Crime and the Palermo Convention: A Reality Check, International Peace Institut, 2010, https://www.ipinst.org/wp-content/uploads/publications/e_pub_palermo_convention.pdf

- United Nations office on drugs and crime, The Firearms Protocol and the Arms Trade Treaty: Divergence or Complementarity?, Issue Paper, Vienna: United Nations, March 2016.